

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS

(esimene koda laiendatud koosseisus),

6. juuli 1995*

[...]

Riigiabi – Liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamine – Üldise kava heakskiitmine –
Individuaalsest abist teavitamise nõue – Individuaalse abi uurimine ühenduse huvides -
Majanduslik hinnang

Liidetud kohtuasjades T-447/93, T-448/93 ja T-449/93,

Associazione Italiana Tecnico Economica del Cemento, Itaalia õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Rooma, esindajad: advokaadid Wilma Viscardini Dona, Padova, ja Éric Morgan de Rivery, Pariis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Alex Schmitt, 62 avenue Guillaume,

British Cement Association, Inglise õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Wexham Springs (Ühendkuningriik), **Blue Circle Industries plc**, Inglise õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht London, **Castle Cement Ltd**, Inglise õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Peterborough (Ühendkuningriik), ja **The Rugby Group plc**, Inglise õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Rugby (Ühendkuningriik), esindajad: advokaadid Nicholas Forwood, *QC*, ja *barrister* Mark Clough, Inglismaa ja Wales, volitatud *solicitor* Robert Tudway ja *solicitor* Dorcas Rogersi poolt, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Arendt & Medernach, 8-10 rue Mathias Hardt,

Titan Cement Company SA, Kreeka õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Ateena, esindajad: *barrister* Alastair Sutton ja *barrister* Daniel Bethlehem, Inglismaa ja Wales, ja advokaat Aristotelis Kaplanidis, Thessaloniki, volitatud advokaat Victor Melase poolt, Ateena, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress, advokaadibüroo Marc Loesch, 8 rue Zithe,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigustalituse ametnikud Xénophon A. Yataganas, Michel Nolin, Eric White ja Daniel Calleja, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigustalituse ametnik Georgios Kremlis, Centre Wagner, Kirchberg,

kostja,

keda toetavad:

* Kohtumenetluse keeled: inglise ja prantsuse.

Kreeka Vabariik, esindaja: valitsuse õigusnõukogu õigusnõunik Panagiotis Kamarineas, välisministeeriumi Euroopa õiguse asjade talituse juriidiline nõustaja Panagiotis Milonopoulos ja riikliku õigusnõukogu volitatud esindaja Christina Sitara, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress, Kreeka Suursaatkond, 177 Val Sainte-Croix,

Heracles General Cement Company anonymos eteria, Kreeka õiguse alusel asutatud äriühing, asukoht Likovrisi (Kreeka), esindajad: advokaadid Kostas Loukopoulos ja Sotiris Felios, Ateena, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Jos Stoffel, 21 boulevard de Verdun,

menetlusse astujad,

mille esemeks on tühistada Kreeka Heracles General Cement Companyle antud abi käsitlev 1. augusti 1991. aasta otsus, mis sisaldub EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel teistele liikmesriikidele ja huvitatud isikutele suunatud komisjoni teatises 92/K 1/03, mis on avaldatud 4. jaanuari 1992. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT 1992, C 1, lk 4),

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president J. L. Cruz Vilaça, kohtunikud B. Vesterdorf, A. Saggio, H. Kirschner ja A. Kalogeropoulos,

kohtusekretär: H. Jung,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. jaanuari 1995. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1983. aastal võtsid Kreeka ametiasutused vastu mitu struktuurilist meetet, mille eesmärk oli riigi majanduses tõsiste häirete kõrvaldamine. Kõnealuste meetmete hulka kuulus 5. augustil 1983. aastal ettevõtete majanduslikku toibumist käsitleva seaduse 1386/83 (edaspidi „seadus 1386/83“ või „seadus“) vastuvõtmine. Kõnealuse seadusega loodi organisatsioon nimega Organismos oikonomikis Anasygkrotiseos Epicheiriseon (ettevõtete restruktureerimise organisatsioon, edaspidi „BRO“). Seaduse artikli 2 kohaselt oli BRO eesmärk „aidata kaasa riigi sotsiaalsele ja majanduslikule arengule ettevõtete rahandusliku uuendamise, välismaise oskusteabe impordi ja rakendamise, Kreeka oskusteabe arendamise ning riigistatud või segamajandusega ettevõtete loomise ja ekspluateerimise teel“. Kõnealuste eesmärkide teostamiseks oli BRO eelkõige volitatud haldama ja juhtima ettevõtteid, osalema ettevõtete kapitalis ja andma laene. Seaduse artiklis 10 oli lubatud asjaomaste ettevõtete võlgade kapitaliks muutmise uute aktsiate emiteerimise teel.
- Kreeka valitsus kohaldas 7. augusti 1986. aasta ministri dekreediga seadust 1386/83 Heracles General Cement Company (edaspidi „Heracles“) suhtes, mille bilanss oli alates 1983. aastast olnud märkimisväärselt puudujäägis. Valitsus võttis ettevõtte riikliku kontrolli alla ja muutis kapitaliks ettevõtte 27 755 miljoni Kreeka drahmi (ligikaudu 170 miljoni eküü) suurused võlad

Kreeka institutsioonidele.

- 3 Heraclesel on väga tähtis seisund Kreeka tsemenditurul, kus on neli suurtootjat: Heracles, kes on neist suurim ja kus töötab üle 3500 inimese, Titan Cement Company SA (edaspidi „Titan“), üks käesoleva kohtuasja hagejatest, talle järgnevad Halkis Cement Company (edaspidi „Halkis“) ja Halyps Cement Company.
- 4 Komisjoni ei teavitatud sellest, et Kreeka ametiasutused võtsid vastu seaduse 1386/83, vaid komisjon sai sellest teada muude kanalite vahendusel, ning 29. oktoobril 1986 algatas komisjon Kreeka Vabariigi vastu asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohase menetluse (EÜT 1986, C 332, lk 2).
- 5 Näib, et Kreeka valitsus ei teavitanud komisjoni eelnevalt ka sellest, et seadust 1386/83 hakati kohaldama Heraclese suhtes 1986. aasta augustis. Komisjon sai sellest siiski teada pärast abi andmist, olles ühenduses Heraclese tolleaegsete konkurentidega. Seetõttu määras komisjon 18. septembril 1986. aastal saadetud teleksis, et Kreeka valitsus annaks komisjonile selle kohta seitsme päeva jooksul selgitusi ja vajadusel teavitaks komisjoni sellest seaduse 1386/83 kohaldamise juhtumist (Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele komisjoni 14. septembril 1994. aastal antud vastuste V lisa). Kõnealuse taotluse tõttu esitas Kreeka valitsus 10. oktoobri 1986. aasta kirjaga üksikasjaliku teabe, rõhutades eelkõige, et Heraclese võlgade muutmise aktsiateks ei ole valitsuse arvates asutamislepingu artiklites 92 ja 93 nimetatud abi (komisjoni vastuste III lisa).
- 6 22. oktoobril 1986. aastal algatatud menetlus seaduse 1386/83 vastu lõppes 7. oktoobril 1987 „seaduse rakendamise“ heakskiitmisega asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b kohaselt, sel põhjusel, et selle eesmärgiks oli kõrvaldada liikmesriigi majanduses tõsine häire (komisjoni 7. oktoobri 1987. aasta otsus 88/167/EMÜ, mis käsitleb seadust 1386/83, millega Kreeka valitsus annab abi Kreeka tööstusettevõtetele (EÜT 1988, L 76, lk 18), edaspidi „1987. aasta otsus“).
- 7 Seaduse rakendamisele seati siiski mitu tingimust, mis esitati 1987. aasta otsuse artiklis 1, ning Kreeka valitsust kohustati muuhulgas teavitama teatud künniseid ületavatest üksikjuhtumitest.
- 8 Selle otsuse preambulis tõdes komisjon, et seadus ja BRO toimingud vastasid asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b teise osa kohaldamistingimustele, eelkõige pidades silmas Kreeka Vabariigi ühinemistingimusi ja asutamislepingutes tehtavaid muudatusi käsitleva akti protokoll nr 7 Kreeka majandusliku ja tööstusliku arengu kohta (EÜT 1979, L 291, lk 1, edaspidi „protokoll nr 7“). Kõnealuses protokollis on sätestatud, et „EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamisel on vajalik arvesse võtta majanduse laiendamise ja elanikkonna elatustaseme tõstmise eesmäärke“. Põhjendades teavitamiskohustust viitega Euroopa Kohtu 17. septembri 1980. aasta otsusele kohtuasjas 730/79: Philip Morris vs. komisjon (EKL 1980, lk 2671), leidis komisjon, et seadus vastas asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis b kehtestatud tingimustele ja kordas, et komisjonile peab jääma võimalus kontrollida seaduse kohaldamist (otsuse V osa).
- 9 Kreeka valitsust teavitati sellest otsusest komisjoni 17. novembri 1987. aasta kirjaga. Vastuseks sellele kirjale esitas valitsus 3. detsembri 1987. aasta kirjas üksikasjaliku lisateabe Heraclese kohta ja kordas oma seisukohta, et kõnealune sekkumine ei olnud riigiabi (komisjoni vastuste IV lisa).
- 10 8. detsembril 1987 esitas Titan komisjonile kaebuse Heraclesele antud abi peale.
- 11 Kreeka valitsuse 15. veebruari 1988. aasta kirjaga algatas komisjon asutamislepingu artikli 93

lõike 2 kohase teise menetluse Heraclesele antud abi suhtes. Märkides, et Kreeka ja eelkõige Heraclese tsemendiekспорт teistesse liikmesriikidesse oli kasvanud, tõdes komisjon, et kõnealune abi võis kahjustada konkurentsi ja mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust asutamislepingu artikli 92 lõike 1 kohaselt, kuna Heracles oli alates 1983. aastast tegutsenud kahjumiga, kuigi oli tegelenud ühendusesisese kaubandusega. Komisjon märkis, et kõnealuse abi suhtes sai kohaldada üksnes asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis b sätestatud erandit, kuid selle sätte kohaldamisele olid seatud teatud tingimused, mida komisjoni arvates ei oldud täidetud Heraclese puhul.

- 12 Titan saatis 9. märtsil 1988 komisjonile Heraclesele antud abi käsitlevad täiendavad märkused.
- 13 Haldusmenetluse käigus kutsus komisjon teatisega 88/K 124/04, mis avaldati 11. mai 1988. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT 1988, C 124, lk 4), muid huvitatud isikuid, v.a liikmesriigid, üles esitama oma märkused Heraclesele antud abi kohta ühe kuu jooksul. Ta märkis, et „komisjon on tema käsutuses oleva teabe põhjal arvamusel, et abi kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust EMÜ asutamislepingu artikli 92 lõike 1 tähenduses ning et abi ei vasta ühelegi kõnealuse artikli lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandile" (teatise viies lõik).
- 14 Vastuseks kõnealusele teatisele võtsid mitu Heraclese konkurenti, kelle hulka kuulusid kohtuasjade T-447/93 ja T-449/93 hagejad ning British Cement Association (edaspidi „BCA“), tegutsedes nime „United Kingdom Cement manufacturers“ all, kes on üks kohtuasja T-448/93 hagejatest, ühendust komisjoniga, kinnitades, et tõsise häire ühenduse tsemenditurul oli põhjutanud Kreeka ametiasutuste sekkumine, mis oli väga suuresti tugevdanud Heraclese konkurentsiseisundit. Seejärel peeti ühelt poolt komisjoni ja hagejate vahel ning teiselt poolt komisjoni ja Kreeka valitsuse vahel mitu kohtumist ja vahetati kirju.
- 15 Haldusmenetluse lõpus võeti vastu abi heakskiitmise otsus, mis sisaldus Kreeka valitsusele 1. augustil 1991 saadetud kirjas ja mis avaldati 4. jaanuaril 1992 EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel teistele liikmesriikidele ja huvitatud isikutele suunatud komisjoni teatisena, mis käsitleb Kreeka Heracles General Cement Companyle antud abi (92/K 1/03, EÜT 1992, C 1, lk 4).
- 16 Kõnealune otsus on käesoleva menetluse ese. Oma otsuses viitab komisjon kõigepealt oma 1987. aasta otsusele, milles ta oli pannud „kohustuse teavitada olulistest üksikjuhtumistest nii, et neid võiks hinnata sellest seisukohast, milline on nende mõju ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentile“. Komisjon kahetseb seda, et Kreeka valitsus ei teavitanud „seaduse 1386/83 olulisest kohaldamisest“. Lõpuks uurib komisjon Kreeka valitsuse vahepeal esitatud teavet 1987. aasta otsuses sisalduvate „tingimuste“ kohta. Komisjon järeldab, et „Heraclesele 1986. aastal antud abi, millega muudeti osa Heraclese võlgadest kapitaliks, võib nüüd pidada käesoleva kirja teises lõigus nimetatud komisjoni 7. oktoobri 1987. aasta seadust 1386/83 käsitleva otsusega kooskõlas olevaks“.
- 17 Paralleelselt Heraclest käsitleva menetlusega algatas komisjon 3. aprillil 1989. aastal teise asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohase menetluse Halkisele, kolmandale suurimale Kreeka tsemenditootjale, seaduse 1386/83 kohaselt antud abi peale. Kõnealuse menetlusega kaasnes komisjoni 2. mai 1990. aasta otsus 91/144/EMÜ Kreeka valitsuse poolt tsemenditootjale (Halkis Cement Company) antud abi kohta (EÜT 1991, L 73, lk 27, edaspidi „Halkise otsus“), milles ta sedastas, et Halkisele antud abi oli rikkunud asutamislepingu artikli 93 lõike 3 sätteid ning oli ühisturuga kokkusobimatu, kuna see ei vastanud asutamislepingu artikli 92 lõigetes 2 ja 3 sätestatud eranditingimustele. Samuti sedastas komisjon, et artikli 92 lõike 3 punktides b ja c

sätetatud erandite kohaldamise tingimusi ei täidetud, võttes eelkõige arvesse seda, et Halkise eksport Itaaliasse kasvas. Ta järeldas, et abi oli vastuolus „ühise huviga“.

Menetlus

- 18 Associazione Italiana Tecnico Economica del Cemento (edaspidi „AITEC“), Itaalia tsemenditootjate liit, esitas hagiavalduse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 27. märtsil 1992, paludes tühistada komisjoni 1. augusti 1991. aasta otsuse, mis avaldati 4. jaanuaril 1992.
- 19 Titan ja BCA koos kolme oma liikmega – Blue Circle Industries plc (edaspidi „Blue Circle“), Castle Cement Ltd (edaspidi „Castle“) ja Rugby Group plc (edaspidi „Rugby“) –, kes on Ühendkuningriigi peamised tsemenditootjad, esitasid samuti hagiavaldused, mis saabusid Euroopa Kohtu kantseleisse 30. märtsil 1992, paludes tühistada sama otsuse.
- 20 Euroopa Kohtu presidendi 15. oktoobri 1992. aasta määrusega on kolm kohtuasja, mis algatati Euroopa Kohtus ja mis nummerdati järgmiselt: C-97/92, C-105/92 ja C-106/92, kirjaliku ja suulise menetluse ning kohtuotsuse huvides liidetud.
- 21 Euroopa Kohtu presidendi 12. oktoobri 1992. aasta ja 24. märtsi 1993. aasta määrustega anti Kreeka Vabariigile ja hiljem Heraclesele menetlusse astumise luba kostja nõude toetuseks kolmel juhul 14. augustil ja 10. augustil 1992. aastal Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud avalduste kohaselt. Nad esitasid oma seisukohad 7. detsembril 1992 ja 3. juulil 1993 menetlusse astumisel, mis oli kolme liidetud kohtuasja puhul sama.
- 22 Nõukogu 8. juuni 1993. aasta otsuse 93/350/Euratom, ESTÜ, EMÜ, millega muudetakse nõukogu otsust 88/591/ESTÜ, EMÜ, Euratom Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu asutamise kohta (EÜT 1993, L 144, lk 21), artikli 4 alusel suunas Euroopa Kohus 27. septembril 1993 kohtuasja Esimese Astme Kohtule.
- 23 Kirjalik menetlus toimus tavapäraselt ning lõppes 28. jaanuaril 1994 kolmes liidetud kohtuasjas komisjoni ühise vasturepliigi esitamisega. Pärast kohtujuristi ettepaneku ärakuulamist otsustas Esimese Astme Kohus (esimene koda laiendatud koosseisus) avada suulise menetluse ja paluda pooltel menetluse korraldamise meetmete raames vastata mitmele küsimusele kirjalikult ja enne kohtuistungit.
- 24 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele on ära kuulatud 17. jaanuari 1995. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

- 25 AITEC palub Esimese Astme Kohtul:
 - tunnistada hagi vastuvõetavaks ja põhjendatuks;
 - viia läbi uurimistoimingud;
 - tühistada komisjoni 1. augusti 1991. aasta otsus, mis käsitleb abi andmist Heraclesele ja mis avaldati 4. jaanuaril 1992;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt;
 - mõista kõik menetlusse astumisega seotud kulud välja menetlusse astujatelt.

Komisjon palub kohtuasjas T-447/93 Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

BCA, Blue Circle, Castle ja Rugby paluvad Esimese Astme Kohtul:

- nõuda, et komisjon esitaks oma toimiku, mis on seotud Heraclesele antud abiga, ja eelkõige kõik otsuse projektid, mille komisjon võis olla koostanud ja/või mis esitati komisjonile endale;
- tühistada komisjoni 1. augusti 1991. aasta otsus, mis saadeti Kreeka valitsusele kirja kujul ja mis avaldati EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel teistele liikmesriikidele ja huvitatud isikutele suunatud komisjoni teatisena, mis käsitleb Kreeka Heracles General Cement Companyle antud abi;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt;
- mõista hagejate menetlusse astumisega seotud kohtukulud välja menetlusse astujatelt, kes ühtlasi kannavad ise oma kohtukulud.

Komisjon palub kohtuasjas T-448/93 Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Titan palub Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada õigustühiseks artikli 93 lõike 2 kohases menetluses vastuvõetud komisjoni otsus, mis käsitleb Kreeka Vabariigi poolt Heraclesele antud abi, millele on viidatud teatises 92/K 1/03;
- võtta selliseid lisameetmeid, mida Esimese Astme Kohus võib pidada asjakohaseks;
- mõista hageja kohtukulud välja komisjonilt ja menetlusse astujatelt.

Komisjon palub kohtuasjas T-449/93 Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Kreeka Vabariik, astudes menetlusse komisjoni nõuete toetuseks, palub Esimese Astme Kohtul kohtuasjades T-447/93, T-448/93 ja T-449/93:

- jätta hagrid kolmes kohtuasjas vastuvõetamatuse läbi vaatamata või teise võimalusena põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Heracles, astudes menetlusse komisjoni nõuete toetuseks, palub Esimese Astme Kohtul kohtuasjades T-447/93, T-448/93 ja T-449/93:

- jätta hagid vastuvõetamatuse läbi vaatamata või põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Vastuvõetavus

Hagi kohtuasjas T-449/93 (Titan) vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 26 Komisjon hagi vastuvõetavuse suhtes arvamust ei avalda ja laseb Esimese Astme Kohtul otsustada, kas hageja vastab selles osas Euroopa Kohtu 28. jaanuari 1986. aasta otsuses kohtuasjas 169/84: Cofaz jt vs. komisjon (EKL 1986, lk 391), kehtestatud tingimustele, nimelt ühelt poolt, et hageja peab olema aktiivselt osalenud kohtueelses menetluses ja teiselt poolt, et tema konkurentsiseisundit peab olema oluliselt mõjutatud.
- 27 Kreeka Vabariik, astudes menetlusse komisjoni nõuete toetuseks, väidab, et hageja ei olnud esitanud piisavalt tõendeid selle kohta, et asjaomane abi on tema konkurentsiseisundit turul otseselt või isiklikult mõjutanud ning et ta oli seetõttu kandnud kahju. Ta leiab, et hagi on seetõttu vastuvõetamatu.
- 28 Heracles vaidlustab kõikide hagejate õigustatud huvi, kes tema arvates kaitsevad oma hagidega Euroopa tsemenditootjate kartelli, mis loodi ühenduse konkurentsieeskirju rikkudes. Heracles lisab, vaidlustades hageja esitatud teabe, et asjaomane abi ei olnud mõjutanud nende konkurentsiseisundit, nagu ilmneb nende finantsseisundi paranemisest alates 1986. aastast, hoolimata abi andmisest.
- 29 Hageja väidab, et ta on teine suurim tsemenditootja Kreeka turul ja et tal on õigus esitada Heraclesele abi andmist lubava otsuse tühistamishagi, kuna kõnealune otsus, kuigi see on adresseeritud Kreeka valitsusele, puudutab teda kui Heraclese põhikonkurenti asutamislepingu artikli 173 tähenduses otseselt ja isiklikult.
- 30 Eespool viidatud otsuses kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon sätestatud tingimuste osas väidab hageja ühelt poolt, et tal oli oluline roll komisjoni uurimismenetluses, nimelt esitades kaebuse 8. detsembril 1987 ning esitades seejärel lisamärkused (hagi lisad 6 ja 7). Hageja väidab veel, et vaidlustatud abi mõjutas tema konkurentsiseisundit ning kasumlikkust tsemenditurul selliselt, et see võimaldas tema põhikonkurendil tugevdada oma turuseisundit kunstlikult.
- 31 Viidates Kreeka Vabariigi väidetele, väidab hageja oma vastuses, et tema ja Heracles kui kaks Kreeka suurimat tsemenditootjat konkureerivad otseselt üksteisega peaaegu kogu oma läbimüügi osas, mitte üksnes Kreeka turul, vaid ka eksporditurgudel.
- 32 Lõpuks väidab hageja, et vaidlustatud otsus puudutab teda otseselt, kuna see võimaldab Heraclesel säilitada abist tulenevat kasu, kuigi talt tuleks nõuda abi tagasimaksmist.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 33 Asutamislepingu artikli 173 kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik algatada menetluse teisele isikule adresseeritud otsuse vastu, kui kõnealune otsus teda otseselt ja isiklikult puudutab. Sellest tulenevalt sõltub hagejate hagemisõigus ennekõike sellest, kas Kreeka valitsusele adresseeritud otsus puudutab neid isiklikult.
- 34 Euroopa Kohtu kohtupraktikast ilmneb, et asutamislepingu sätteid, mis käsitlevad huvitatud

- isikute hagemisõigust, ei tohi tõlgendada kitsendavalt. Teised isikud, kes ei ole otsuse adreessaadid, saavad väita, et see puudutab neid asutamislepingu artikli 173 tähenduses isiklikult ainult siis, kui kõnealune otsus mõjutab neid mingi neile omase tunnuse tõttu või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigest teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adreessaadiga (vt 15. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon, EKL 1963, lk 197, 222 ja 223).
- 35 Euroopa Kohus on selles osas otsustanud, et kui määruses võimaldatakse hagevatele ettevõtetele menetlustagatised, mis annavad neile õiguse nõuda, et komisjon tuvastaks ühenduse eeskirjade rikkumise, peaksid kõnealused ettevõtted olema võimelised algatama menetlust oma õigustatud huvide kaitsmiseks (vt otsus kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon, punkt 23).
- 36 Sellest seisukohast on vajalik uurida ettevõtte rolli kohtueelses menetluses, kuna Euroopa Kohus on aktsepteerinud tõenditena seda, et kõnealune meede puudutab ettevõtet asutamislepingu artikli 173 tähenduses, seda, et see ettevõtte oli esitanud esialgse kaebuse, millega kaasnes uurimismenetluse algatamine, seda, et tema seisukohad kuulati ära kõnealusel menetlusel, ja seda, et menetluse käigu määrasid suuresti tema märkused (vt 20. märtsi 1985. aasta otsus kohtuasjas 264/82: Timex vs. nõukogu ja komisjon, EKL 1985, lk 849).
- 37 Samad kaalutlused kehtivad ettevõtete suhtes, kes on mänginud võrreldavat rolli asutamislepingu artiklis 93 nimetatud menetluses, kui vaidlustatud otsuse esemeks olev abi mõjutab siiski oluliselt nende turuseisundit. Artikli 93 lõikes 2 tunnustatakse üldiselt, et asjaomastel ettevõtetel on õigus esitada oma märkused komisjonile, kuid ei esitata ühtegi lisatäpsustust (vt otsus kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon, punktid 24 ja 25).
- 38 Mis puutub hageja rolli asutamislepingu artiklis 93 nimetatud menetluses, tuleks märkida, et hageja esitas 8. detsembril 1987 komisjonile üksikasjaliku kaebuse Heraclesele antava abi vastu (hagi lisa 6) ja et ta esitas üksikasjaliku teabe menetluse käigus (vt 9. märtsi ja 8. juuni 1988. aasta märkused, hagi lisad 7 ja 8).
- 39 Küsimuse osas, kas asjaomane meede on mõjutanud oluliselt hageja turuseisundit, märgib Esimese Astme Kohus, et hageja on rõhutanud eriti seda, et vaidlustatud abi on mõjutanud tema kasumlikkust niivõrd, et abi võimaldas tema põhikonkurendil tugevdada oma konkurentsiseisundit turul. Tema müügi kasumlikkus siseturul vähenes Kreeka valitsuse kehtestatud kunstlikult madalate müügihindade tõttu, mida Heracles võis nõuda saadud abi tõttu. Pärast hindade sisekontrolli kaotamist 1989. aastal kasutas Kreeka valitsus väidetavalt ära oma seisundit Heraclese enamusaktsionärina, et hoida hindu kunstlikult madalal tasemel. Hageja on näidanud oma vastusele lisatud tabelite abil, et tema ja Heracles kui kaks Kreeka suurimat tsemenditootjat konkureerivad üksteisega otseselt peaaegu kogu nende läbimüügi osas, mitte ainult Kreeka turul, vaid ka eksporditurgudel, mida kinnitab Heraclese esitatud dokument, s.t tema seisukoha lisa 3. Sellise konkurentsisuhte olemasolu ilmneb samuti kõnealuse seisukoha lisast 4: „Teatud asjaoludel loobuks Titan ühepoolset Ühendkuningriigist ..., (kuigi) teades, et Heracles korvaks selle tõenäoliselt Tilburys“.
- 40 Kuigi hagi vastuvõetavuse hindamisel ei pea tegema lõplikku otsust hageja ja Heraclese konkurentsiseisundi kohta, piisab selle märkimisest, et vastupidiselt Kreeka valitsuse ja Heraclese hinnangutele on hageja esitanud konkreetsetele asjaoludele viidates tõenditena asjakohased põhjused, mille kohaselt komisjoni otsus võib kahjustada tema huve, ohustades oluliselt tema seisundit asjaomasel turul (vt otsus kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon, punkt 28).
- 41 Küsimuse osas, kas see puudutab otseselt hagejat, piisab selle märkimisest, et komisjoni otsuses, milles peetakse asjaomast abi on asutamislepinguga kokkusobivaks, on jäetud

puutumata kõik vaidlustatud abi mõjud, kuigi hageja oli nõudnud komisjonilt kõnealuse abi kaotamise või muutmise otsust. Sellistel asjaoludel tuleb tunnistada, et vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt (vt otsus kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon, punkt 30).

- 42 Sellest järeldeb, et vaidlustatud meede puudutab hagejat otseselt ja isiklikult asutamislepingu artikli 173 tähenduses.

Hagi kohtuasjas T-447/93 (AITEC) vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 43 Komisjon, ilma et ta esitaks ametliku vastuväite vastuvõetamatuse kohta, palub Esimese Astme Kohtul uurida hagi vastuvõetavust. Ta kahtleb, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat kui tsemenditootjate kutseliitu otseselt ja isiklikult asutamislepingu artikli 173 tähenduses, isegi eeldades, et selle liikmeteks on kõik Itaalia tsemenditootjad.
- 44 Komisjon tugineb otsusele kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon oma selle argumendi toetuseks, et teist tingimust, mille kohaselt vaidlustatud otsus peab oluliselt mõjutama hageja konkurentsiseisundit, ei ole täidetud, kuna hagejal liiduna puudub konkurentsiseisund kõnealusel turul. Komisjoni arvates kinnitavad seda seisukohta Euroopa Kohtu 2. veebruari 1988. aasta otsused liidetud kohtuasjades 67, 68 ja 70/85: Van der Kooy jt vs. komisjon (EKL 1988, lk 219) ja kohtuasjas C-313/90: CIRFS jt vs. komisjon (EKL 1993, lk I-1125), milles on kutseasutuse või –liidu menetluse algatamise õiguse tingimusteks äärmiselt kitsendavad tingimused, mida hageja ei täida.
- 45 Komisjon eitab lisaks seda, et hageja oli selleks privilegeeritud vahendaja, ja rõhutab, et hageja ei ole näidanud, kuidas on vaidlustatud otsus mõjutanud tema enda huvisid liiduna.
- 46 Kreeka Vabariik menetlusse astujana väidab selgesõnaliselt, et hagi on samadel põhjustel vastuvõetamatu. Tema arvates ei ole hageja esitanud piisavalt tõendeid selle kohta, et asjaomane meede on mõjutanud otseselt ja isiklikult tema konkurentsiseisundit turul või et ta on kannatanud selle tagajärjel kahju.
- 47 Heracles menetlusse astujana lisab, et tema eksport ülejäänud ühendusse algas 1986. aastal, mitte asjaomase abi tõttu, vaid seetõttu, et Kreeka tootjate traditsioonilised eksporditurud, nt Egiptus, olid lõpetanud nende ekspordile turustusvõimaluste pakkumise. Samal aastal hakkas ka Titan tsementi samadel põhjustel ülejäänud ühendusse eksportima.
- 48 Hageja väidab, et tema hagi on vastuvõetav. Ta viitab oma vastuväidetele, mis peavad kaitsma Itaalia tsemenditootjate tehnilisi ja majanduslikke huve, ning asjaolule, et 42-st Itaalia tsemenditootjast 30 on liikmed.
- 49 Kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon tehtud otsuses nimetatud esimese tingimuse osas väidab ta, et ta aitas oluliselt kaasa täpse ja üksikasjaliku teabe esitamisele komisjonile kohtueelse menetluse käigus ning oli seega komisjoni privilegeeritud vahendaja, nagu komisjon selgesõnaliselt tunnistas. Oma liikmete esindusorganisatsioonina on tema põhikirjajärgne eesmärk kaitsta liikmete huve ja see üksi võib järjestada objektiivselt ja konfidentsiaalselt teavet, mis peab kaitsma tema liikmete ühiseid huve.
- 50 Hageja väidab, et Euroopa Kohtu otsuses kohtuasjas Cofaz jt vs. komisjon kehtestatud teine tingimus on samuti täidetud. Ta rõhutab, et Euroopa Kohtu kohtupraktika on järk-järgult arenenud; algselt leiti selles, et ettevõtjate kategooria üldisi huve mõjutav toiming ei saa

puudutada isiklikult kõnealuse ettevõtjate kategooria esindajana tegutsevat liitu, vaid on sestsaadik aktsepteerinud seda, et kutseorganisatsioon või -liite puudutatakse isiklikult, kui need kaitsevad oma liikmete huve haldusmenetluse käigus ja nemad või ettevõtjad, keda nad esindavad, konkureerivad vaidlustatud abi saaja või saajatega. Kõnealune kohtupraktika areng ilmneb eespool viidatud otsusest kohtuasjas Van der Kooy jt vs. komisjon, milles ei määratud objektiivseid tingimusi, mida hagevad liidud peavad täitma, vaid muutis hagide vastuvõetavuse sõltuvaks iga kohtuasja asjaoludest. Sellist avatumat lähenemist, mis pärines Euroopa Kohtu 30. septembri 1992. aasta määrusest kohtuasjas C-295/92: Landbouwschap vs. komisjon (EKL 1992, lk I-5003), jätkati kohtuasjas CIRFS jt vs. komisjon tehtud otsuses ning kinnitati hiljem 19. mai 1993. aasta otsustes kohtuasjades C-198/91: Cook vs. komisjon (EKL 1993, lk I-2487) ja C-225/91: Matra vs. komisjon (EKL 1993, lk I-3203) (vt ka 14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: Intermills vs. komisjon, EKL 1984, lk 3809). Kahes viimases otsuses kinnitati kõigi huvitatud isikute õigust asutamislepingu artikli 93 lõike 2 tähenduses ning seega eelkõige kutseorganisatsioonide õigust esitada tühistamishagi.

51 Hageja leiab, et käesoleva kohtuasja asjaoludel peab Esimese Astme Kohus tunnistama tema hagi vastuvõetavaks. Hageja rõhutab, et ta viitas oma hagi märkustele, mille ta esitas asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohase menetluse käigus, eriti neile märkustele, mis on tema komisjonile saadetud 7. juuni 1988. aasta kirjas (hagi lisa 4), ja et ta tugines oma vastuses mitmetele tabelitele ja statistikale selle tõendamiseks, et tema liikmed konkureerivad Heraclesega. Sellega seoses on ta selgitanud, et tema kaksteist (individuaalselt tuvastatud) liiget, kes tegutsevad sadamates, kus Heraclese ekspordkaupa maha laaditi, kaotasid turuosa, mis võrdus Heraclese ekspordi kasvuga; see on üldine, ligikaudu 186 miljardi LITi suurune kahjum (vt vastuse lk 21 ja 24 ning allmärkus 26).

52 Lõpuks lisab hageja, et see oleks vastuolus õiglase õigusemõistmise nõuetega, kui lubatakse liidul esialgu esitada argumendid ja kaitsta oma liikmete huve kohtueelses menetluses – komisjoniga suhtluse hõlbustamiseks – ning seejärel nõutakse, et iga liidu liige esitaks oma hagi.

Esimese Astme Kohtu hinnang

53 On vaja uurida, kas, sarnaselt otsusele kohtuasjas T-449/93 (Titan), puudutab vaidlustatud otsus otseselt ja isiklikult hagejat. Kuna hageja on liit, kes ise ei ole tsemenditootja, tuleb tema huve hinnata siiski erinevalt Titani huvidest.

54 Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt ei ole ühiste huvide kaitse piisav liidu esitatud tühistamishagi vastuvõetavuse tuvastamiseks (vt Euroopa Kohtu 14. detsembri 1962. aasta otsus liidetud kohtuasjades 16 ja 17/62: Producteurs de Fruits vs. nõukogu, EKL 1962, lk 901, 919, 920; Euroopa Kohtu 11. juuli 1979. aasta määrus kohtuasjas 60/79: Producteurs de Vins de Table et Vins de Pays vs. komisjon, EKL 1979, lk 2429, 2432; ja Euroopa Kohtu 10. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 282/85: DEFI vs. komisjon, EKL 1986, lk 2469, punktid 16, 17 ja 18).

55 Esimese Astme Kohus märgib selles osas, et hageja tugineb asjaolule, et mõnede tema liikmete konkurentsiseisundit on oluliselt mõjutatud. Hageja väidab, et ta tuvastas oma haldusmenetluse käigus esitatud märkuste abil, et otsus oli puudutanud mõnede tema liikmete erilisi huvisid.

56 Esimese Astme Kohus tõdeb, et hageja selgitas oma 7. juunil 1988 komisjonile saadetud märkustes (vt hagi lisa 4), viidates tabelile 3 (lk 3), et asjaomane toetus oli kahjustanud konkurentsi ja et need ettevõtted, mida otsus kõige enam mõjutas ja mis on toodud näitena tabelis 3, pidid peatama teatud põletusliinid ning sulgema tootmisüksused. Lisaks sisaldab

kõnealune tabel asjaomaste lossimissadamate jaoks tehtud Kreekast pärit potentsiaalse impordi hinnanguid, võrreldes asjaomasel piirkonnas olevate Itaalia ettevõtete tootmisüksuste toodanguga. Niisiis võrreldakse eelkõige ettevõtete Italcementi, Cementir ja Moccia individuaalset tsemenditoodangut 1987. aastal ja nende töötajate arvusid Chioggia, Livorno ja Napoli sadamate kaudu tuleva potentsiaalse impordi hinnangutega.

- 57 Samamoodi väidab hageja oma vastuses (lk 24 ja allmärkus 26), et nendest tema kaheteistkümnest liikmest, kes olid asutatud Kreekast imporditava tsemendi lossimispiirkondades ja kelle hulka kuulusid Cementir, Moccia ja Italcementi, olid kandnud hinnanguliselt kahjumit summas 186 miljardit LITi.
- 58 Esimese Astme Kohus leiab, et selliste tõendite esitamisel on hageja nõuetekohaselt näidanud, et asjaomastest abist kasu saanud Kreeka tsemendi import on mõjutanud vähemalt kolme tema liikme konkurentsiseisundit Itaalia turul. Kuigi see on kindlasti tõsi, et hageja ei kaitse üksnes nende ettevõtete huve, kuna ta nimetas neid näidetena Itaalia tsemenditööstust tervikuna mõjutavast ohust, on ta siiski osutanud nende individuaalsele seisundile, esitades nad sellesse ettevõtete rühma kuuluvana, mida abi „kõige enam mõjutab“ (hagi lisa 4 lk 3). Hagi sisaldab seega seletust nende ettevõtete konkurentsiseisundi kohta, mis eristab neid teistest kõnealuse sektori ettevõtetest.
- 59 Samuti tuleks lisada, et kui need kolm ettevõtet, kes osalesid haldusmenetluses Confindustria ja AITECi vahendusel (vt hagi lisa 4), oleksid esitanud tühistamishagi, viidates eespool käsitletud hagi sisalduvale teabele, oleks kõnealune hagi olnud vastuvõetav, kuna ettevõtte oleksid seeläbi saanud nõuetekohaselt, käesoleva hagi lisa 4 abil, näidata, et komisjoni otsuses heakskiidetud abi võis oluliselt mõjutada nende turuseisundit, millest oleks piisanud selle tõendamiseks, et see puudutas neid isiklikult asutamislepingu artikli 173 kohaselt. Küsimuse osas, kas otsus puudutab neid otseselt, viidatakse käesoleva kohtuotsuse punktile 41.
- 60 Neil asjaoludel tuleb märkida, et hageja on kaitsnud teatud oma liikmete isiklike huve, püüdes samal ajal kaitsta kogu sektori huve. Erinevalt punktis 54 viidatud kohtuasjade hagejatest võib hagejat hagi esitamisel käsitleda selliselt, et ta seab ennast vähemalt kolme oma liikme asemele, kes - hagi sisalduvate tõendite põhjal - võinuksid ise esitada vastuvõetava hagi. Seetõttu leiab Esimese Astme Kohus käesolevas kohtuasjas, et liidu esitatud kollektiivsel hagil on menetlusega seotud eelised, kuna hagi võimaldab seda, et samade otsuste vastu ei esitata mitut eraldi hagi, hoides samal ajal ära ohu, et sellise kollektiivse hagi abil hiilitakse mööda asutamislepingu artikli 173 sätetest.
- 61 Tuleb lisada, et hageja, esindades teatud oma liikmete huve haldusmenetluses ja Esimese Astme Kohtus, on tegutsenud kooskõlas oma põhikirja artikliga 3, milles on sätestatud, et hageja eesmärk on eelkõige „kaitsta sektori majandusliku arengu seisukohast tegevusala tehnilisi ja majanduslikke huve“.
- 62 Sellest järeldub, et kuna asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohase menetluse raames on hageja kaitsnud mõnede oma liikmete huve kooskõlas talle põhikirjas antud volitustega, ilma et tema liikmed oleksid seda vaidlustanud, ja kuna hageja on näidanud, et komisjoni otsus puudutab neid liikmeid otseselt ja isiklikult, tuleb hagejat käsitleda selliselt, et otsus puudutab teda isiklikult asutamislepingu artikli 173 kohaselt, ning teda ei saa pidada liiduks, mis ei ole osalenud haldusmenetluses või mis on kõnealuses menetluses kaitsnud üksnes üldisi huve.
- 63 Küsimuse osas, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt, viidatakse käesoleva kohtuotsuse punktile 41. Otsuses on jäetud puutumata vaidlustatud abi kõik mõjud, kuigi hageja

oli nõudnud eespool nimetatud liikmete huvides, et komisjoni otsusega kaotataks asjaomane abi või muudetakse seda.

Hagi kohtuasjas T-448/93 (BCA jt) vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 64 Selle hagi on esitanud BCA ja kolm tema liikmeks olevat ettevõtet: Blue Circle, Castle ja Rugby. Kõnealused kolm ettevõtet on Ühendkuningriigi kolm peamist tsemenditootjat, kes vastutavad peaaegu kogu Ühendkuningriigi tsemenditoodangu eest. BCA on Cement Makers Federation (CMF) järglane; CMF oli kuni 1987. aastani Ühendkuningriigi tsemenditööstuse tulundusühistu, mille liikmeteks kolm ettevõtet samuti olid. BCA eesmärgid on eelkõige „esindada, edendada ja kaitsta tsemenditootmist ning sellega tegelevate isikute huve“ ja „toimida liidu liikmete ja ... riigiülese organisatsiooni ja nende vastavate osakondade või asutuste vahelise suhtluskanalina“ ning lisaks „edendada, toetada või vastu seista kõikvõimalikul viisil seadusandlikele või muudele meetmetele, kas Suurbritannias või mujal“ (vt hagile lisatud liidu memorandumi punkti 3 alapunktid b, h ja i).
- 65 Komisjon kahtleb, nagu ka kohtuasjas T-447/93, hagi vastuvõetavuses (vt punktid 43 ja 44 eespool).
- 66 Esiteks, kahtleb komisjon selles, kas kolmel hagejal oli aktiivne roll haldusmenetluses ja kas kõnealune roll oli piisavalt oluline, kuna üksnes BCA esitas märkused, mis sisaldasid ainult väga lühikest 9. juuni 1988. aasta kirja, milles ei nimetatud BCA esindatud ettevõtete nimesid.
- 67 Teiseks väidab komisjon Kreeka valitsuse ja Heraclese toetusel, et hagejad ei ole piisavalt ja üheselt näidanud, et Heraclesele antud abi mõjutas nende turuseisundit otseselt ja isiklikult, eelkõige BCA osas, kelle enda huviseisundit kutseliiduna asjaomane abi ei oleks saanud mõjutada.
- 68 Hagejad leiavad, et nende hagi on vastuvõetav, kuna vaidlustatud otsus puudutab neid otseselt ja isiklikult asutamislepingu artiklis 173 nõutud viisil, nagu Euroopa Kohus on seda tõlgendanud, eelkõige Cofazi kohtuasjas tehtud otsuses.
- 69 Menetluses osalemise osas kinnitavad ettevõtted, et nad on juba väljendanud oma seisukohti Heraclesele antud abi kohta – nii enda nimel kui ka nende tollase liidu CMF vahendusel, eelkõige kohtumistel, kus osalesid komisjoni liikmed lord Cockfield ja Sutherland 5. septembril 1986, Narjes ja Sutherland 29. septembril 1986 ning Sutherland 6. novembril 1986. Hagejad olid seetõttu esimesed, kes kaebasid selle ebaseadusliku abi üle. Hagejad lisavad, et kui komisjon nõudis 18. septembril 1986, et Kreeka valitsus esitaks vaidlustatud abi käsitlevat teavet, oli see tingitud komisjonile hagejate poolt varem esitatud teabest. Hagejad viitavad ka kirjalikele märkustele, mille nad olid BCA vahendusel esitanud 9. juunil 1988 vastusena komisjoni 1988. aasta teatisele.
- 70 Hagejad viitavad oma turuseisundile avalduva mõju osas sellele, et komisjon ise hindas, et Heracles vastutas alates 1986. aastast umbes poole kogu Kreeka tsemendiekspordi eest ja ligikaudu 70% Kreeka tsemendiimpordi eest Ühendkuningriiki. Lisaks tõi vaidlustatud abi kaasa Heraclese Ühendkuningriiki suunduva ekspordi mahu märkimisväärse kasvu: Heraclese import kasvas 12 500 tonnilt 1986. aastal 480 000 tonnini 1990. aastal (vastuse lisa 2). Hagejad järeldavad sellest, et Heraclesele antud abi on oluliselt mõjutanud nende seisundit, kuna see on tõsiselt ohustanud nende pikaajalist seisundit kõnealusel turul. Heraclese Euroopa tsemendikartelli vastu algatatud menetlusel avaldatud asjaolud kinnitavad hagejate analüüsi abi mõju kohta, milles nad paljastavad, et tsemendituru sugusel turul avaldab juba väike

impordimahu muutus märgatavat mõju turuhindadele.

- 71 BCA rõhutas kohtuistungil, et ta esindab kõiki Ühendkuningriigi tsemenditootjaid. Hagejad täpsustasid, et oma sadamate arvu ja asukoha poolest on Ühendkuningriik üks kõige konkurentsivõimelisemaid tsemenditurgusid Euroopas.
- 72 Hagejad lisavad, et Euroopa Kohus on oma otsuses kohtuasjas *Cook vs.* komisjon laiendanud oma Cofazi kohtuasjas tehtud otsuses kehtestatud hagide vastuvõetavuse tingimusi sedavõrd, et igal asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohaselt komisjoni algatatud menetluses tõhusalt osalenud huvitatud isikul on õigus esitada hagi asutamislepingu artikli 173 kohaselt, mis käsitleb komisjoni otsust menetluse lõpetamise kohta.
- 73 Komisjon viitab oma vasturepliigis eespool viidatud Euroopa Kohtu otsustele kohtuasjades *Van der Kooy jt vs. komisjon* ja *CIRFS jt vs. komisjon* oma selle argumendi toetuseks, et BCA-l ettevõtete liiduna ei ole õigust esitada hagi (vt eespool punkt 44).
- 74 Komisjon lisab veel, et enne 1986. aastat ei eksporditud Kreeka tsementi Ühendkuningriiki; sellest tulenevalt ei saanud abi mõjutada hageja konkurentsiseisundit abi andmise hetkel.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 75 Esmalt tuleb uurida, kas hagi on eespool määratletud kriteeriumide põhjal vastuvõetav niivõrd, kui selle on esitanud Blue Circle, Castle ja Rugby (vt punktid 33-37).
- 76 Esimese Astme Kohus leiab hagejate artikli 93 lõike 2 kohase menetluse ettevalmistamisel osalemise osas, et hagejad on kinnitanud oma dokumentide põhjal ja ilma et komisjon seda vaidlustaks, et nende esindajad ja CMFi esindajad osalesid kohtumistel komisjoni esindajatega 5. ja 29. septembril 1986 ja 6. novembril 1986. 5. septembri 1986. aasta kohtumise eesmärk oli eelkõige uurida Kreeka tootjatele nende riiklikele elektriettevõtjatele olevaid võlgasid vähendades antud abi. 29. septembril 1986. aastal toimunud kohtumisel juhtisid Ühendkuningriigi ettevõtteid tähelepanu Heraclese võlgade kapitaliks muutmisele. Enne 6. novembril 1986. aastal toimunud kohtumist valmistasid ettevõtete direktorid ja CMFi esindaja kohtumiseks ette memorandumi, mis sisaldas eelkõige üksikasjalikku analüüsi Heraclese seisundi kohta enne ja pärast tema võlgade muutmist ja abi kahjustavate mõjude kohta.
- 77 Vaatamata hagejate sellistele konkreetsetele väidetele, ei saa komisjon vaid märkida, et ei ole võimalik kinnitada ega eitada, et sellised kohtumised toimusid, kuna ei ole võimalik leida ühtegi kirjalikku tunnistust nende kohta (vt komisjoni 14. detsembri 1994. aasta vastust), eelkõige kuna BCA komisjonile 9. juunil 1988. aastal saadetud kirjas kinnitatakse, et UK cement makersite (Ühendkuningriigi tsemendivalmistajate) ja komisjoni vahel olid kontaktid 1986. aastal. Neil asjaoludel leiab Esimese Astme Kohus, et hagejad osalesid asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohase menetluse ettevalmistamisel.
- 78 Seetõttu tuleb veel uurida, kas hagejad osalesid ka artikli 93 lõikes 2 sätestatud menetluses pärast selle algatamist komisjoni poolt. Sel eesmärgil on vaja uurida BCA 9. juuni 1988. aasta kirja sisu. Selles kirjas viitab BCA ühelt poolt neile 1986. aasta kohtumistele, kus osalesid Ühendkuningriigi tsemenditootjad. Teiselt poolt märgitakse kirjas, et Ühendkuningriigi tootjad „kordavad“ oma vastuväiteid. Kuna kõnealused tootjad on need, kes osalesid 1986. aasta kohtumistel ja kelle hulka kuulus niisiis kolm hagejat, peab Esimese Astme Kohus sedastama, et kõnealused hagejad kordasid 1988. aastal oma vastuväiteid BCA vahendusel ning et sellest tulenevalt osalesid nad aktiivselt ka asutamislepingu artikli 93 lõike 2 kohases menetluses.

- 79 Samuti ei või komisjon väita, nagu ta tegi kohtuistungil, et hagejate osalemine piirdus vaid ühe lausega, mis selgitab, et Heraclesele antud abi kahjustaks konkurentsi ja mõjutaks ühendusesisest kaubandust. Hagejad viitasid oma 1986. aastal esitatud vastuväidete „kordamiseks“ selgelt kõikidele nende aruteludele, mis neil 1986. aastal komisjoniga toimusid.
- 80 Hagejate turuseisundi mõju osas sedastab Esimese Astme Kohus, et kolm ettevõtet, kes on Ühendkuningriigi peamised tsemenditootjad, on selgelt näidanud, et nende konkurentsiseisundit mõjutab komisjoni otsus niivõrd, et komisjon tugevdab märkimisväärselt nende Kreeka konkurendi Heraclese finantsseisundit, võimaldades tal eksportida oma tooteid Ühendkuningriiki konkurentsivõimelisemate hindadega kui varem. Esimese Astme Kohus sedastab vastuvõetavuse uurimise osas, et hagejate esitatud tõendist piisab näitamaks, et komisjoni otsus avaldab olulist mõju nende seisundile kõnealusel turul ja puudutab seetõttu neid isiklikult.
- 81 Küsimuse osas, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejaid otseselt, viidatakse käesoleva kohtuotsuse punktile 41.
- 82 Kuna tegu on üheainsa hagiga, ei ole vaja uurida hageja BCA hagemisõigust (vt otsus kohtuasjas CIRFS jt vs. komisjon, punkt 31).

Kolme hageja õigustatud huvi menetluse algatamiseks

- 83 Esimese Astme Kohus peab lõpuks vajalikuks uurida Heraclese vastuväidet, et kolm hagi on vastuvõetamatud, mis põhineb hagejate "huvi" ebaseaduslikkusel; hagejate hagide eesmärk on Heraclese arvates kaitsta väidetavat Euroopa tsemenditootjate kartelli.
- 84 Heracles ei ole täpsustanud hagide ja väidetava kartelli vahelist seost. Kuna Heraclese argumente ei ole käesolevas menetluses peetud asjakohaseks, ei saa väita, et hagejal puudub õigustatud huvi menetluse algatamiseks. Lisaks ei ole kartelli olemasolu käsitlev komisjoni otsus veel jõustunud, kuna see on teise Esimese Astme Kohtu menetluse ese.
- 85 Seetõttu on kolm hagi vastuvõetavad.

Põhiküsimus

- 86 Titan tugineb mitmele väitele, mis toetavad tema tühistamishagi. Esimese Astme Kohtu arvates on asjakohane uurida kahte neist väidetest, millest üks käsitleb asutamislepingu artikli 92 lõikes 2 sätestatud erandite kohaldamatust ja artikli 92 lõike 3 üldisi põhimõtteid ning teine asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b kohaldamatust.
- 87 AITEC tugineb neljale väitele, mis toetavad tema tühistamishagi. Esimese Astme Kohtu arvates on asjakohane uurida koos Titani esitatud väidetega väidet, mis käsitleb 1987. aasta otsuse rikkumist ja seda, et kohustust uurida toetuse mõju konkurentsile ja ühendusesisesele kaubandusele ei täidetud, kuna kõnealune väide ja Titani väited on omavahel seotud, ning uurida ka AITECi kolmandas väites esitatud argumente (asutamislepingu artikli 190 rikkumine), mis käsitlevad komisjoni väidetavat viga Heraclese eksporttoodangu ja tema kogutoodangu vahelise seose osas.
- 88 BCA, Blue Circle, Castle ja Rugby tuginevad peamiselt kolmele väitele, mis toetavad nende tühistamishagi. On asjakohane uurida lähemalt hagejate argumente, mis käsitlevad toetuse ühisturuga kokkusobivuse analüüsi puudumist (esimese väite kolmas osa) ning asjaolude ekslikku hindamist eelkõige 1987. aasta otsuse, Halkise otsuse ja Kreeka tsemenditööstuse

liigsest struktuurilisest tootmisvõimsusest tingitud vastutuse teistele liikmesriikidele ülekandmise osas (esimese väite viies osa).

Poolte väited ja argumendid kohtuasjas T-449/93 (Titan)

1. Asutamislepingu artikli 92 lõikes 2 sätestatud erandite ja asutamislepingu artikli 92 lõike 3 üldiste põhimõtete kohaldamatus

- 89 Hageja väidab esmalt, et Heraclese võlgade muutmine kapitaliks, mida Kreeka valitsus teostas BRO vahendusel, on asutamislepingu artikli 92 lõike 1 kohane abi. Hageja väidab, et kõnealune abi on diskrimineeriv, see kahjustab Heraclese ja teiste tootjate vahelist konkurentsi nii Kreekas kui ühisturul ning mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.
- 90 Komisjon ja Kreeka valitsus möönavad, et meede, millest Heracles kasu saab, on abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi asutamislepingu artikli 92 lõike 1 kohaselt.
- 91 Heracles siiski kahtleb selles, kas asjaomane meede on asutamislepingu artikli 92 lõike 1 kohane abi, kuigi ta möönab, et kõnealusel küsimusel on üksnes teoreetiline tähendus. Heracles leiab, et tähtis eravõlausaldaja oleks toiminud samamoodi nagu BRO ja oleks investeerinud kõnealuse summa oma investeringute säilitamiseks. Peale selle oli kõnealune strateegia edukas, kuna Kreeka valitsusel õnnestus müüa oma osalus Heracleses Calcestruzzi nimelisele ettevõttele ja riigipangale.
- 92 Olles märkinud, et kõnealust abi ei saa viia asutamislepingu artikli 92 lõikes 2 sätestatud erandite alla, väidab hageja, et komisjon tõlgendas väärtalt asutamislepingu artikli 92 lõike 3 üldisi põhimõtteid, jättes arvesse võtmata asjaolu, et kõnealuses sättes kehtestatud erandeid tuleb tõlgendada rangelt ühisturu nõuetekohase toimimise tagamiseks.
- 93 Hageja arvates ei hinnanud komisjon abi ühenduse õiguse ja poliitika põhimõtete kohaselt ega käsitlenud kõnealust abi ühenduse tsemenditööstuse ja kogu turu kontekstis, nagu nõuti asutamislepingu artikli 92 lõikes 1. Seeläbi tugevdas komisjon Heraclesele antud ebaseadusliku hüve, eelkõige kuna samal ajal lükkas ta paralleelses menetluses tagasi Halkisele antud abi heakskiitmise.
- 94 Hageja väidab, et 1987. aasta otsuse ja selles kehtestatud tingimuste raames ei saa hinnata, kas abi on kokkusobiv ühenduse õigusega. Tema arvates komisjon, järeldades, et „abi ... võib nüüd pidada kokkusobivaks“ 1987. aasta otsusega, jättis arvesse võtmata abi mõju konkurentile ja ühendusesisesele kaubandusele, kuna ta vaid märkis oma meelemuutuse põhjendamise teel alates 1987. aastast, et Kreeka valitsus oli vastanud komisjoni esitatud vastuväidetele.
- 95 Hageja kinnitab oma vastuses, et see, et raamseadus tunnistati asutamislepinguga üldiselt kokkusobivaks, kuigi seadusel endal ei olnud mingit käegakatsutavat mõju, ei vabastanud komisjoni kohustusest uurida, kas BRO konkreetsed meetmed olid kooskõlas 1987. aasta otsusega ja asutamislepinguga. 1987. aasta otsuses nõudis komisjon seevastu, selle asemel, et püüda luua põhjalikku üldraamistikku, et olulistest juhtumistest teatataks individuaalselt. Otsuse preambulist ilmneb, et komisjon tegi ettepaneku hinnata selliseid juhtumeid nende põhimõtete kohaselt, mida ta traditsiooniliselt kohaldas riigiabi käsitlevates asjades.
- 96 Komisjon möönab, et Heraclesele antud abi "kahjustas või ähvardas kahjustada konkurentsi asutamislepingu artikli 92 lõike 1 kohaselt", kuid komisjon leiab, et kõnealust abi võib siiski hõlmata asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis b sätestatud erand, kuna abi oli ette nähtud Kreeka majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks ja kuna abi vastas 1987. aasta otsuses sätestatud tingimustele. Kõnealuse otsusega kiideti heaks seadusega 1386/83 loodud üldine kava ning

seega kõnealuse seaduse raames võetud erimeetmed tingimusel, et need vastasid üksnes raamotsuses kehtestatud tingimustele (vt kohtujuristi Darmoni ettepanek liidetud kohtuasjades 166/86 ja 220/86: Irish Cement vs. komisjon, milles otsus tehti 15. detsembril 1988. aastal, EKL 1988, lk 6473, 6487).

- 97 Komisjon lisab, et see asjaolu, et kõnealune abi oli juba antud enne 1987. aasta otsuse vastuvõtmist, on selles osas tähtsusetu, kuna komisjon teadis kõnealuse otsuse vastuvõtmisel, et seadust oli juba minevikus kohaldatud. Komisjon tegi oma otsuses Kreeka valitsusele küllalt selgeks, et kõikidest olulistest seaduse rakendusmeetmetest tuli teavitada, olenemata sellest, kas need tehti enne või pärast 1987. aasta otsust.
- 98 Kreeka valitsus, toetades komisjoni väiteid selles osas, märgib nagu Heracleski, et 1987. aasta otsus moodustab vaidlustatud otsuse õigusliku raamistiku, ning kuna 1987. aasta otsust ei ole kunagi vaidlustatud, on see muutunud õiguslikult vaidlustamatuks. 1987. aasta otsuses tunnistati, et seaduse 1386/83 suhtes kohaldatai asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b teises osas koostoimes protokolliga nr 7 kehtestatud erandit.
- 99 Kreeka valitsus väidab veel, et komisjon uuris Heraclese ja tema peamiste Euroopa konkurentide vastavaid konkurentsiseisundeid pärast kõnealuse abi meedet. Komisjon leidis, et pärast 1985. aastat kahanesid oluliselt need kolmandate riikide turud, kus Heracles tegutses, ja et Heracles otsis seetõttu uusi turge. Ent komisjon leidis, et kogu Kreeka Itaaliasse suunduvast tsemendiekspordist kuulus Heraclesele üksnes piiratud osa ehk 34%, ülejäänud osa kuulus suures osas Titanile. Kreeka valitsus järeldeb sellest, et väide, et Heraclese konkurentsiseisundit ei uuritud teiste tootjate suhtes, on põhjendamatu.
- 100 Kreeka valitsus lisab, et 1987. aasta otsuse preambuli V osa viiendast lõigust ilmneb, et ühenduse tsemendituru häire ohtu võeti piisavalt arvesse kõnealuse otsuse raames.
- 101 Heracles väidab, et komisjon leidis Euroopa tsemenditootjate kartelli vastase menetluse raames, et tema eksport kujutas peamiselt ohtu Euroopa tootjatele ja „ähvardas“ luua ühendusesisese tsemendikaubanduse, mida ei olnud seniajani eksisteerinud. Liikmesriikidevahelise kaubanduse olemasolu on asutamislepingu artikli 92 kohaldamise eeltingimus. Heracles järeldeb, et ühendusesisese kaubanduse puudumisel ei saa asutamislepingu artiklit 92 kohaldada. Ta lisab, et Kreeka tsemendiekспорт teistesse liikmesriikidesse algas alles 1986. aastal.
- 102 Komisjon väidab oma vastuväites, et 1987. aasta otsus, milles lubatakse üldist abikava põhjusel, et selle eesmärk oli kõrvaldada tõsine häire liikmesriigi majanduses, piiras tugevalt tema pädevust hinnata individuaalset abi. Komisjon uuris siiski, kas abi oli seotud ümberkorralduskavaga, kas Heracles oli suurendanud oma tootmisvõimsust ja kas Heracles kavatses võtta üle need ettevõtted, mis olid kahjumis, suurendades seeläbi oma tootmisvõimsust ja kahjustades konkurentsi. Seda tehes hindas komisjon piisavalt abi mõjusid ühendusesisesele konkurentsile.

2. Asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b kohaldamatus

- 103 Hageja väidab, et vastupidiselt vaidlustatud otsuses väidetule ei kohaldata asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis b sätestatud erandit asjaomase abi suhtes. Hageja kordab oma väites, et komisjon ei saa taganeda oma kohustusest uurida asjaomase abi kokkusobivust asutamislepingu endaga, viidates üksnes 1987. aasta otsusele. Kõnealune otsus võeti vastu pärast abi andmist. Komisjon oli kohustatud uurima abi kokkusobivust asutamislepinguga abi andmise hetkel, võttes arvesse tollal kehtivat õiguslikku raamistikku. Sellest tulenevalt ei või 1987. aasta otsus olla sellise uurimise aluseks, mida komisjon peab läbi viima. Lõpuks kordab hageja, et Halkise

otsuses jõudis komisjon teistsugusele järeldusele kui vaidlustatud otsuses.

- 104 Komisjon väidab, et asjaomase abi suhtes võiks kohaldada asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis b sätestatud erandit, kuna see vastas üldist kava lubavas 1987. aasta otsuses kehtestatud tingimustele, eelkõige neile tingimustele, mis käsitlevad abi mõju järelevalvet.
- 105 Halkise otsuse osas väidab komisjon, nagu ka menetlusse astujad, et Halkise otsuse tegemiseni viinud asjaolud olid teistsugused käesoleva kohtuasja asjaoludest.
- 106 Esimese Astme Kohtu küsimustele antud vastuses kordab komisjon, et 1987. aasta otsuse vastuvõtmisel ei uurinud ta juba antud eriabide kokkusobivust ühisturuga, vaid jättis selle uurimise otsuste jaoks individuaalse abi andmise kohta, millest tuli 1987. aasta otsuse kohaselt teavitada hiljem. Samuti lisab komisjon, et asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b kohaselt varem heakskiidetud kava kohaldamise osas oli tema ainus kohustus kontrollida, et asjaomane abi vastas neile tingimustele, mille põhjal kõnealune kava oli heaks kiidetud. Komisjon väidab veel, et käesolevas kohtuasjas ei olnud ta menetluse lõpetamisel kohustatud hindama asjaomase abi mõju ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsile, kuna kõnealune hindamine oli juba tehtud siis, kui 1987. aasta otsus vastu võeti ja menetlus avati. Kõnealuses otsuses määratud tingimuste täitmise täpne eesmärk oli võimaldada seda, et asjaomane abi tunnistataks ühisturuga kokkusobivaks, hoolimata selle mõjust kaubandusele ja konkurentsile. Seetõttu piirdus komisjon menetluse lõpetamist käsitlevas otsuses vaid selle kontrollimisega, et 1987. aasta otsuses kehtestatud tingimused olid täidetud.

Poolte väited ja argumendid kohtuasjas T-447/93 (AITEC)

1. 1987. aasta otsuse rikkumine selles osas, et komisjon ei uurinud abi mõju ühendusesisesele konkurentsile ja kaubandusele
- 107 Hageja väidab, et 1987. aasta otsuses kohustati komisjoni uurima, kas seaduse 1386/83 alusel antud abi mõjutas ühendusesisest kaubandust. Hageja leiab seetõttu, et komisjon oleks pidanud kindlaks tegema asjaomase abi mõju Heraclese konkurentsiseisundile teiste ühenduse tsemenditootjate konkurentsiseisundiga võrreldes, selle asemel, et põhjendada oma otsust vaid abi andnud Kreeka riigi huvidega.
- 108 Hageja rõhutab seda, et komisjon lähtus oma 1987. aasta otsuses sellest, et kõnealuse otsuse kohaldamine individuaalse abi suhtes ei tohiks viia selleni, et abi saavate ettevõtete konkurentsiseisund tugevneb teiste liikmesriikide ettevõtete konkurentsiseisundi suhtes. Ometi tugevdas 1987. aasta otsuse kohaldamine Heraclesele antud abi suhtes just Heraclese konkurentsiseisundit Itaalia ettevõtete konkurentsiseisundiga võrreldes.
- 109 Komisjon väidab, et kuna Heraclesele anti abi vastavalt varem heakskiidetud abikavale, oli komisjoni ainsaks kohustuseks kontrollida, kas asjaomane abi vastas 1987. aasta otsuse artiklis 1 kehtestatud tingimustele. Seetõttu pidi ta ainult tagama, et Heracles ei oleks tugevamas konkurentsiseisundis, kui ta oleks olnud siis, kui 1987. aasta otsusest tingitud raskused ei oleks eksisteerinud. Komisjon leiab, et ta täitis kõnealust ülesannet täpselt, nagu ilmneb vaidlustatud otsusest.
- 110 Hageja leiab, et komisjon ei saa väita, et ta on hinnanud vaidlustatud otsuse kehtivust üksnes 1987. aasta otsuse valguses, kuna abi andmise hetkel, 1986. aastal, kõnealust otsust ei olnud olemas. Oma vastuses täpsustab hageja, et komisjoni kohustus uurida abi mõju tuleneb vaid asutamislepingu artiklist 92. Ta lisab, et kui ta oma hakis võttis kõnealuse kohustuse aluseks 1987. aasta otsuse, on see üksnes teine võimalus juhul, kui Esimese Astme Kohus peab

kõnealust otsust ainsaks õiguslikuks raamistikuks vaidlustatud abi hindamisel. Esimese Astme Kohus sedastab, et seda tehes on hageja lisanud oma väitele komisjoni tegevusetuse kohta lisaargumendi, milles esitatakse komisjoni tegutsemiskohustus.

2. Ühelt poolt Heraclese ja Kreeka tootjate ning teiselt poolt teiste tootjate eksport- ja kogutoodangu vahelist seost käsitlev komisjoni ekslik hindamine

- 111 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus põhineb tõendamata tõenditel, mis ei võimalda kohtul kontrollida oma põhjenduste seaduslikkust. Kõnealused väited põhinevad asjaoludel, mis ei vasta menetluse avamist käsitlevas otsuses esitatud asjaoludele. Komisjon tegutses üksnes Kreeka valitsuse väidete põhjal, mis olid pealegi ebapiisavad. Hageja arvates ilmneb komisjoni läbiviidud uurimisel silmnähtav hindamisviga ja ebapiisavad põhjendused, eelkõige seetõttu, et komisjon ei võtnud arvesse asjaolu, et Kreeka tootjad, ja eriti Heracles, ekspordivad umbes 50% oma toodangust, võrreldes teiste liikmesriikide tootjatega, kes ekspordivad vaid 5-10%.
- 112 Komisjon ei näe hageja argumentide asjakohasust käesolevas kohtuasjas ning märgib, et Kreeka ettevõtted on alati palju eksportinud. Samuti ei pea komisjon seda asjaolu varem heakskiidetud üldise kava kohaldamisotsuse seisukohast asjakohaseks.

Poolte väited ja argumendid kohtuasjas T-448/93 (BCA jt)

1. Asutamislepingu artikli 93 lõike 2 rikkumine selles osas, et komisjon ei uurinud abi kokkusobivust ühisturuga

- 113 Hagejad väidavad, et komisjon leidis ekslikult, et asjaomase abi kokkusobivus ühisturuga tulenes automaatselt abi kokkusobivusest 1987. aasta otsusega. 1987. aasta otsus võeti vastu üsna erandliku majandusliku olukorra raames. Seetõttu ei saa asjaoluga, et otsus oli tollal põhjendatud, põhjendada kogu hiljem antud abi. Võttes arvesse Kreeka majanduse paranemist, oli komisjon ise nõudnud, et muud ekspordiabi järk-järgult vähendataks ja lõpuks kaotataks enne 1990. aasta jaanuarit (vt komisjoni 16. detsembri 1986. aasta otsus 86/614/EMÜ, millega muudetakse komisjoni otsust 85/594/EMÜ, milles lubatakse Kreekal võtta teatud EMÜ asutamislepingu artikli 108 lõike 3 kohaseid kaitsemeetmeid; EÜT 1986, L 357, lk 28).
- 114 Hagejad väidavad veel, et menetluse alustamist käsitleva teatise ja vaidlustatud otsuse sisu vahel on ilmne vastuolu. Esimesel juhul lähtus komisjon sellest, et abi kokkusobivust ei tule hinnata üksnes 1987. aasta otsuse valguses, vaid seda tuleb hinnata ka ühenduse huvi arvesse võttes, vähemalt olulistel juhtudel, mille puhul nõuti teavitamist.
- 115 Komisjon viitab esmalt põhjendustele, mille hagejad esitavad seoses kõnealuse väite teise osaga, s.t et abi oleks tulnud hinnata abi andmise hetkel valitsevate tingimuste valguses. Komisjon märgib selles osas, et Kreeka tootjate traditsioonilised eksporditurud asusid peamiselt Lähis-Idas, Põhja-Aafrikas ja Ameerika Ühendriikides. Kõnealuste turgude languse tõttu hakkasid Kreeka tsemenditootjad alles alates 1985. aastast otsima müügivõimalusi ühenduse turul. Enne seda oli Kreeka ja ülejäänud ühenduse vaheline kaubandus olnud siiski praktiliselt olematu.
- 116 Komisjon leiab, et võttes arvesse asjaolu, et Heraclesele anti abi vastavalt varem heakskiidetud abikavale, oli komisjoni ainsaks kohustuseks kontrollida, kas asjaomane abi vastas 1987. aasta otsuse artiklis 1 kehtestatud tingimustele. Kuna abi vastas kõnealustele tingimustele, võis selle suhtes kohaldada asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis b sätestatud erandit.

2. Asjaolude ekslik hindamine, võttes arvesse 1987. aasta otsust ja vaidlustatud otsuse

diskrimineerivat laadi võrreldes Halkise otsusega, eelkõige Kreeka tsemenditööstuse liigsest struktuurilisest tootmisvõimsusest tingitud vastutuse teistele liikmesriikidele ülekandmise osas

- 117 Hagejad väidavad, et komisjon tegi ilmse vea asjaolude hindamisel, jättes tagamata, nagu nõuti 1987. aasta otsuses, et Heraclesele antud abi ei kahjustaks konkurentsi.
- 118 Hagejad märgivad, et Kreeka tsemendiekspord teistesse liikmesriikidesse suurenes märkimisväärselt 1986.-1990. aastatel. Nad leiavad, et vaidlustatud otsusel oli lõpuks selline mõju, et Kreeka tsemenditööstuse liigsest struktuurilisest tootmisvõimsusest tingitud vastutus kanti üle teistele liikmesriikidele, kuigi 1987. aasta otsuse eesmärk oli just vältida sellist tulemust. Lisaks rõhutavad hagejad, et komisjon sedastas Halkise otsuses, et asjaomasele abile sarnane abi oli kokkusobimatu ühisturuga.
- 119 Hagejad lisasid kohtuistungil, et Ühendkuningriigi geograafiline asend on eriti sobiv selleks, et tsementi imporditaks laevadega.
- 120 Komisjon jättis menetlusse astujaid toetades hagejate väited rahuldamata. Komisjon täpsustab Kreeka tsemendituru eripärasid, mille ta võttis oma otsuse aluseks, ning rõhutab, et komisjonil on selles küsimuses kaalutusõigus, mille kasutamist võib hukka mõista vaid silmnähtava vea korral.
- 121 Lõpuks kordab komisjon, et Kreeka tsemendi ühendusse suunduva ekspordi kasv tuleneb sellest, et tsemendiekspord Kreeka tootjate traditsioonilistele turgudele Lähis-Idas, Põhja-Aafrikas ja Ameerika Ühendriikides on alates 1985. aastast langenud. Selles osas ei erinenud Heraclese seisund teiste tootjate seisundist, võib-olla välja arvatud siis, kui vaidlustatud abi võimaldas tal finantsiliselt toibuda ja seega kinni haarata turu pakutavatest võimalustest samamoodi nagu tema Kreeka konkurentidel.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 122 Esimese Astme Kohus märgib esmalt, et Heracles menetlusse astujana ei või pidada küsitavaks seda, et käesolevas kohtuasjas käsitletav meede on asutamislepingus nimetatud abi. Menetlusse astuja kiidab heaks Euroopa Kohtu kodukorra artikli 93 lõike 4 kohaselt kohtuasja sellisena, nagu see on tema menetlusse astumise hetkel; kõnealust sätet kohaldati Heraclese menetlusse astumise suhtes, mis toimus enne kõnealuste kohtuasjade Esimese Astme Kohtusse saatmist. Kohus peab käesolevas asjas kindlaks tegema, kas vaidlustatud otsus põhineb selle tuvastamisel, et asjaomane meede on asutamislepingus nimetatud abi, mida põhikohtuasja pooled ei ole vaidlustanud. Sellest tulenevalt, väites, et artikli 92 kohaldamise tingimusi ei näi olevat täidetud, muudab Heracles vaidluse raamistikku, nagu on määratletud hagi ja vastuses, jättes arvesse võtmata Euroopa Kohtu kodukorra artikli 93 lõike 4. Sellest järeldub, et kõnealune väide tuleb jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.
- 123 Kohtuasja põhiküsimuse osas leiab Esimese Astme Kohus, et kõik hagejad väidavad peamiselt, et asjaomase abi asutamislepinguga kooskõla hindamisel ei võinud komisjon lihtsalt uurida, kas see vastas 1987. aasta otsuses kehtestatud tingimustele, mille kohaselt tunnistati, et seadusega 1386/83 loodud abikava, mille alusel vaidlustatud abi anti, oli kooskõlas asutamislepinguga. Hagejate arvates oleks komisjon pidanud tegema eriuurimise asjaomase abi ühisturuga kokkusobivuse kohta. Seetõttu on asjakohane esmalt kindlaks teha 1987. aasta otsuse kohaldamisala ja seejärel kontrollida, kas vaidlustatud otsus jättis arvesse võtmata 1987. aasta otsuse ja asutamislepingu artikli 92.

1987. aasta otsuse kohaldamisala

- 124 Esimese Astme Kohus leiab, et 1987. aasta otsuses kiitis komisjon heaks seaduse 1386/83 rakendamise sel põhjusel, et see vastas asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b teise osa ja protokoll nr 7 tingimustele, kuna selle eesmärk oli kõrvaldada tõsine häire Kreeka Vabariigi majanduses. Olles esile toonud kõnealuse liikmesriigi majanduslikku olukorda, märkis komisjon, et BRO oli teinud individuaalseid sekkumisi kõnealuse seaduse kohaselt, mis hõlmasid 45 ettevõtet, kellest 23 (kaasa arvatud Heraclese) tegevust ei oldud lõpetatud, moodustades ligikaudu 20% Kreeka Vabariigi tööstuslikest töökohtadest. Sellest tulenevalt tunnistati otsuses, et BRO meetmetega võis üldiselt kõrvaldada sellise häire.
- 125 Tuleks siiski märkida, et kuigi 1987. aasta otsuses kiideti heaks seaduse 1386/83 rakendamine, ei kiidetud selles heaks kõiki BRO individuaalseid sekkumisi. Oma otsuse artikli 1 lõike 2 punktis a seadis komisjon seaduse 1386/83 rakendamisele järgmise tingimuse:
- „Kreeka valitsus peab teavitama individuaalsetest, seadusele vastavatest sekkumisjuhtudest ettevõtetesse, kus töötab üle 300 inimese muude kui tundlike harude puhul ja üle 100 inimese tundlike harude puhul“.
- 126 Otsuse preambulis põhjendab komisjon kõnealuse „tingimuse“ kehtestamist, selgitades, et „riigi üldist abikava lubavas otsuses on komisjonil volitus kehtestada kava hindamisest tulenevaid tingimusi, kaasa arvatud juhul, kui see on vajalik, kohustus teavitada olulistest individuaalsetest juhtudest sel viisil, et neid võidakse hinnata ühendusesisese kaubanduse ja konkurentsi mõju seisukohast. Selles osas peab komisjon võtma arvesse ühenduse poliitika kaalutlusi. See tuleneb Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas ... Philip Morris vs. komisjon, kus Euroopa Kohus on selgelt märkinud ..., et artikli 92 lõike 3 punktides a, b ja c sätestatud erandite kohaldamisel tehtav hindamine tuleb läbi viia „ühenduse kontekstis“ (1987. aasta otsuse V osa neljas lõik).
- 127 Esimese Astme Kohtu arvates ilmneb teavitamist nõudvast "tingimusest" ja selle põhjendusest, et komisjon leidis, et 1987. aasta otsuses kehtestatud künniseid ületavatel juhtudel ei olnud Kreeka majanduses tõsise häire tuvastamine iseenesest piisav asjaomase abi seadustamisel. Ilma Kreeka majanduses tõsise häire tõttu heakskiidetud üldise abikava olemasolu tulevikus küsitavaks pidamata, leidis komisjon seetõttu, et BRO teatud tähtsusega sekkumistele seati tingimuseks eriuurimine, mis käsitleb ühelt poolt seda, kas abi andmine vastas 1987. aasta otsuses kehtestatud „tingimustele“, ja teiselt poolt seda, kas abi andmise tagajärjeks oli see, et asjaomased ettevõtted „sattusid teiste liikmesriikide tööstuste suhtes tugevamasse konkurentsiseisundisse kui see, milles nad olid, kui kõnealused raskused ei oleks alguses tekkinud“ (otsuse V osa). Asjaolu, et komisjon ise leidis, et ta oli kohustatud hindama BRO antud abi mõju ühendusesisesele kaubandusele, kinnitab otsuses (V osa) kohtuasjas Philip Morris vs. komisjon sisalduv viide, milles Euroopa Kohus kiitis heaks selle, et komisjon oli läbi viinud sellise uurimise (kohtuotsuse punktid 11 ja 12). Kohus järeldab veel, et 1987. aasta otsuses sätestatud uurimise vajadus vastab asutamislepingu artikli 92 eesmärgile, millega püütakse põhimõtteliselt konkurentsieeskirjana takistada seda, et liikmesriikide antud abi kahjustab konkurentsi või mõjutab ühendusesisest kaubandust.
- 128 Eespool toodu põhjal leidis komisjon ise 1987. aasta otsuses, et asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b teises osas võidakse asjaoludel, mille puhul kõnealune abikava heaks kiideti, nõuda individuaalsete abimeetmete kokkusobivuse eriuurimist, mis ulatub kaugemale kui asjaomase liikmesriigi majanduse tõsise häire olemasolu tuvastamine. Käesoleval juhul märkis komisjon, et Kreeka majanduses tõsise häire olemasolu ei olnud piisav selleks, et seaduse 1386/83 kohaselt antud olulised individuaalse abimeetmed olid kooskõlas asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b teise osaga.

- 129 Sellest järeldub, et 1987. aasta otsuses kehtestatud künniseid ületava toetuse osas tuleb sellise abi teavitamiskohustust, isegi pärast abi andmist, tõlgendada otsuses endas sisalduva heakskiidu tingimusena, mis on samasugune, nagu on määratletud Euroopa Kohtu otsuses kohtuasjas 47/91: Itaalia vs. komisjon (EKL 1994, lk I-4635, punktid 21 ja 22), kuigi vähem olulise abi osas tuleb kõnealust otsust tõlgendada sellise abi lõpliku heakskiiduna, mis on antud heakskiidetud üldise kava alusel. Sellest tulenevalt ei saa komisjon väita, et tema otsusega kiidetakse täielikult heaks kõik seaduse 1386/83 kohaselt antud abid, nagu oli tegu eespool nimetatud Irish Cementi kohtuasjades. Kõnealustes kohtuasjades oli komisjon täielikult heaks kiitnud piirkondlikud abikavad, nõudmata, et teavitataks olulistest abimeetmetest või lisamata selliste abide heakskiitmisele tingimust. Kuna kava ise oli asutamislepingu artikli 93 lõikes 1 sätestatud uurimise ese ja oli selle põhjal heaks kiidetud, ei olnud vaja enam teavitada selle rakendusmeetmetest ega neid uurida erinevalt käesolevale juhule.
- 130 Tuleks meelde tuletada, et komisjon oli juba otsuse vastuvõtmise hetkel teadlik, et BRO erisekkumine Heraclese kasuks oli toimunud juba enne 1987. aasta otsuse vastuvõtmist (vt tema 18. septembri 1986. aasta teleks). Selles osas kahetseb komisjon vaidlustatud otsuses asjaolu, et Kreeka valitsus „ei teavitanud seaduse 1386/83 olulisest kohaldamisest Heraclese kasuks“. Komisjon on õigesti rõhutanud, et ta ei uurinud 1987. aastal juba antud individuaalset abi, vaid ta oli lükanud selle uurimise edasi seniks, kuni ta oli saanud 1987. aasta otsuses nimetatud teavitamiskohustuse kohaselt teatise individuaalse abi kohta. Otsuse sellist tõlgendust kinnitab artikli 1 lõike 2 sõnastus, mille kohaselt tuleb kõnealuses sättes kehtestatud tingimusi kohaldada "kõikide BRO sekkumiste suhtes", mis näitab, et komisjon soovis saada hilisemat "teatist" juba antud abi kohta, selleks, et neid võiks hinnata nende ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsile avalduva mõju seisukohast" (vt 1987. aasta otsuse V osa). Sellest järeldub, et Heraclesele antud abi tingimuseks, ehkki see anti enne 1987. aasta otsust, seati kõnealuse otsuse artikli 1 lõike 2 punktis a määratud kohustus.
- 131 Samuti tuleks selles osas märkida, et komisjoni kaitse on vastuoluline. Esimese Astme Kohtu küsimustele vastates selgitab komisjon ühelt poolt, et ta ei uurinud 1987. aastal varem antud individuaalse abi kokkusobivust ühisturuga ja et ta lükkas nende uurimise edasi seniks, kuni ta sai 1987. aasta otsuse artikli 1 lõike 2 punkti a kohaselt teatise sellise abi andmise kohta. Teiselt poolt väidab komisjon samal ajal, et kuna tegu on asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punkti b alusel varem heakskiidetud kava kohaldamisega, oli tema ainus kohustus kontrollida, kas asjaomane abi oli antud kõnealuse kava heakskiitmise tingimuste kohaselt, kuna ühisturuga kokkusobivust oli juba uuritud 1987. aasta otsuse raames. Nende tingimuste uurimise osas lisab komisjon, et uurida tuleb ainult seda tingimust, mis on seotud tootmisvõimsuse kasvu puudumisega, kuna sellise kasvu puudumisel jääks ühisturg tingimata täiesti mõjutamata.
- 132 Lõpuks märgib Esimese Astme Kohus, et vastupidiselt Kreeka valitsuse väitele (vt eespool punkt 100) ei sisalda 1987. aasta otsuse V osa ühenduse tsemendituru hindamist.

Vaidlustatud otsus

- 133 Esimese Astme Kohus sedastab, et komisjon märkis vaidlustatud otsuses, et kohustus teavitada olulistest individuaalse abi andmistest oli kehtestatud „selliselt, et seda võib uurida nende ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsile avalduva mõju seisukohast“. Tuleb siiski tõdeda, et vaidlustatud otsuses uuris komisjon vaid abi tagajärgi Kreeka Vabariigi territooriumil, võttes oma lähenemise aluseks Kreeka valitsuse vastused komisjoni algselt esitatud vastuväidetele.
- 134 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsuse põhjendused on selles osas vastuolulised (vt samas asjas

14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania vs. komisjon, EKL 1994, lk I-4103).

- 135 Esimese Astme Kohus märgib, et käesolevas kohtuasjas komisjon vaid sedastas, et asjaomane abi vastas 1987. aasta otsuse tingimustele, eelkõige tootmisvõimsuse kasvu puudumise ja ettevõtte elujõulisuse osas. Kuigi neid tegureid tuli tõepoolest arvesse võtta abi ühisturuga kokkusobivuse uurimisel, tuleb tõdeda, et neist ei piisa ühelegi järeldusele jõudmiseks seetõttu, kuna 1987. aasta otsuses nõuti seda, et komisjon uuriks ka seda, mil määral võidakse konkurentsi kahjustada või ühendusesisest kaubandust mõjutada. Komisjon ei ole siiski läbi viinud sellist uurimist, nagu komisjon peale selle on möönnud.
- 136 Kreeka valitsuse vastuväite, mille kohaselt eiratakse hagejate argumendis protokoll nr 7, milles on sätestatud, et „EMÜ asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamisel tuleb võtta arvesse majandusliku laienemise ja elanikkonna elatustaseme tõstmise eesmäärke“, osas märgib Esimese Astme Kohus, et kõnealune säte ei ole erand asutamislepingu artiklitest 92 ja 93, vaid selles üksnes kohustatakse komisjoni võtma arvesse kõnealuses protokollis nimetatud eesmäärke Kreeka ettevõttele antava abi mõjude hindamisel. Protokollis ei vabastata mitte mingil juhul komisjoni kohustusest viia läbi asutamislepingu artiklites 92 ja 93 nimetatud uurimine ja eelkõige uurida abi mõju konkurentsile ja ühendusesisesele kaubandusele.
- 137 Sellest järeldub, et komisjon jättis arvesse võtmata oma 1987. aasta otsuse ja asutamislepingu artikli 92 kohase kohustuse uurida, kas asjaomane abi kahjustas konkurentsi ja mõjutas ühendusesisest kaubandust. Sellest tuleneb, et vaidlustatud otsuses on rikutud õigusnormi, mille tulemusena komisjon on viinud läbi asjaomase abi mittetäieliku uurimise (vt Esimese Astme Kohtu 24. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas T-44/90: La Cinq vs. komisjon, EKL 1992, lk II-1, punktid 62, 83 ja 95).

Abi mõju konkurentsile ja ühendusesisesele kaubandusele

- 138 Esimese Astme Kohus märgib, et komisjon ja menetlusse astujad väitsid, et 1986. aastal ei olnud Kreeka ja teiste liikmesriikide vahel tsemendikaubandust ja seetõttu ei saanud vaidlustatud abi mõjutada ühendusesisest kaubandust. Esimese Astme Kohus sedastab, et kõnealune argument on teise võimalusena esitatud väide, mida tuleb uurida, kuna komisjoni teostatud õigusnormi rikkumise ning selle tagajärgedega teavitatud abi ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsile avalduva mõju uurimise osas ei saa kaasneda vaidlustatud otsuse tühistamine, kui tuvastati, et selline uurimine oli üleliigne tsemendisektori faktilise olukorra tõttu.
- 139 Tuleks märkida selles osas, et komisjoni argument põhineb tsemendituru olukorral toetuse andmise hetkel. Ent juba sel ajal oli ette näha, et Kreeka tsemendiekspordituru suunatakse teatud teistesse liikmesriikidesse. Kreeka tootjate traditsioonilised eksporditurud olid langenud, mis tähendas seda, et juba olemasolev ühendusesisene kaubandus hakkas märkimisväärselt kasvama. Heraclese menetlusse astumisel esitatud väite lisast 1 ilmneb, et ta oli juba 1986. aastal hakanud ekspordima tsementi teistesse ühenduse liikmesriikidesse. Seda kinnitab Halkise otsus (IV osa).
- 140 Neil asjaoludel kohustati komisjoni uurima seda, millised võisid olla abi mõjud ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsile.
- 141 Vaidlustatud otsusest ilmneb, et komisjon ei viinud abi andmise hetkel läbi abi konkurentsile ja ühendusesisesele kaubandusele avalduvate ettenähtavate mõjude uurimist. Samuti ei uurinud komisjon abi tegelikke mõjusid, mida ta oleks võinud faktiliste tõenditena arvesse võtta, sest ta

ei langetanud otsust abi asutamislepinguga kokkusobivuse osas enne, kui oli möödunud viis aastat kõnealuse abi maksmisest.

- 142 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes leiab Esimese Astme Kohus, et komisjon rikkus õigusnormi, jättes uurimata asjaomase abi mõju ühendusesisesele kaubandusele ja konkurentsile (vt otsus kohtuasjas La Cinq vs. komisjon, punktid 94, 95 ja 96).
- 143 Sellest tulenevalt, ilma et oleks vajadus teha otsust muude väidete kohta, mille tuginetakse, või võtta hageja taotletud uurimismeetmeid, tuleb vaidlustatud otsus tühistada.

Kohtukulud

- 144 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb temalt välja mõista tema enda ja hagejate kohtukulud, välja arvatud menetlusse astumisega seotud kulud. Menetlusse astujad peavad kandma enda ja hagejate kohtukulud, mis seonduvad menetlusse astumisega.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Tühistada 1. augusti 1991. aasta otsus, mis sisaldub EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel teistele liikmesriikidele ja huvitatud isikutele suunatud komisjoni teatises 92/K 1/03, mis käsitleb Kreeka Heracles General Cement Companyle antud abi ja mis on avaldatud 4. jaanuari 1992. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas.

2. Mõista komisjonilt välja tema enda ja hagejate kohtukulud, välja arvatud menetlusse astumisega seotud kulud.

3. Mõista menetlusse astujatelt välja nende enda ja hagejate kohtukulud, mis seonduvad menetlusse astumisega.

Cruz Vilaça

Vesterdof

Saggio

Kirschner

Kalogeropoulos

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. juulil 1995 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

H. Jung

J. L. Cruz Vilaça